

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.4101.031.01.2014

P/14/029

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/029 – Digitalizacja dóbr kultury w Polsce ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	Marcin Stolarczyk, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 92186 z 26 listopada 2014 r., Krzysztof Hofman, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 92191 z 26 listopada 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Muzeum Narodowe w Krakowie, Al. 3 Maja 1, 30-062 Kraków (dalej: Muzeum lub MNK)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Zofia Gołubiew, Dyrektor

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie² działalność Muzeum prowadzoną w latach 2011-2014 w zakresie digitalizacji dóbr kultury.

W okresie objętym kontrolą MNK prowadziło intensywną działalność digitalizacyjną, sukcesywnie rozbudowując swój potencjał infrastrukturalny i sprzętowy, w oparciu o środki funduszy europejskich, dotacje Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego³ oraz środki z Wieloletniego Programu Rządowego Kultura+⁴. W latach 2011-2014 nastąpił w stosunku do okresu przed 2011 r. znaczący wzrost ilości zdigitalizowanych dóbr kultury - liczba takich obiektów wzrosła w badanym okresie ponad siedmiokrotnie. Przy utrzymaniu obecnego tempa prac, całość zbiorów muzealnych powinna zostać zdigitalizowana do 2040 r.

W ocenie NIK wykorzystanie środków zewnętrznych przyczyniło się do rozwoju nowoczesnych technologii udostępniania obiorcom dzieł sztuki, a stworzone zaplecze techniczne (infrastruktura teleinformatyczna, sprzęt fotograficzny i skanujący) zapewnia nie tylko pozyskiwanie materiałów - wizerunków dzieł sztuki o wysokiej jakości wizualnej, spełniających współczesne wymagania, ale również bezpieczne magazynowanie zasobów cyfrowych Muzeum.

Realizowane przez Muzeum działania promujące posiadane zasoby dziedzictwa kulturowego miały charakter kompleksowy i umożliwiały dotarcie do jak najszerzego kręgu odbiorców.

¹ Kontrolą objęto lata 2011-2014 oraz lata wcześniejsze w zakresie dotyczącym ustalenia stanu faktycznego w ramach realizacji celów kontroli.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Dalej: MKiDN.

⁴ Dalej: WPR Kultura+.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Efekty procesu digitalizacji zasobów kultury

Opis stanu faktycznego

Według stanu na 30 września 2014 r. Muzeum dysponowało ok. 589 092 obiektami muzealnymi (muzealia) różnego rodzaju oraz zbiorami bibliotecznymi w liczbie 294 028 jednostek ewidencyjnych. Do digitalizacji na koniec III kwartału 2014 r. było przeznaczonych⁵:

- 501 762 obiekty muzealne (tj. 85% zbiorów),
- 286 991 jednostek ewidencyjnych zbiorów bibliotecznymi (tj. 97% tych zbiorów).

Poziom zdigitalizowania zbiorów muzealnych na 30 września 2014 r. wynosił 15%, natomiast zbiorów bibliotecznymi 3%⁶.

(dowód: akta kontroli str. 26)

Zbiory MNK zostały podzielone na dwadzieścia działów tematycznych obejmujących m.in.: polskie malarstwo i rzeźbę do 1764 r. (Dział I), nowoczesne malarstwo polskie i rzeźbę (Dział II), ryciny, rysunki i akwarele (Dział III), militaria (Dział V), sztukę Dalekiego Wschodu (Dział VI), gabinet numizmatyczny (Dział VII), malarstwo europejskie (Dział XII A), księgozbiór Czartoryskich (Dział XVI), tkaniny (Dział XIX) oraz starą fotografię (Dział XX).

(dowód: akta kontroli str. 66-68)

W planach działalności Muzeum opracowanych na lata 2011-2014 określono m.in. na czym ma polegać działalność digitalizacyjna, natomiast w sprawozdaniach z działalności merytorycznej przedstawiono sposób realizacji tych planów.

(dowód: akta kontroli str. 231-237)

Przy podejmowaniu inicjatyw digitalizacyjnych w MNK typowano w pierwszej kolejności obiekty najcenniejsze z uwagi m.in. na ich znaczenie, wartość dokumentacyjną, historyczną jak i ikonograficzną. Ponadto digitalizacją obejmowano zbiory niedostępne do tej pory szerokiej publiczności z uwagi na materiał wykonania wyjątkowo nietrwały i ulegający łatwo zmianom chemicznym czy uszkodzeniom. W ramach projektów współpracy partnerskiej kryteria wyboru określał lider projektu. I tak np. w przypadku *Virtual Collection of Masterpieces* zastosowane zostało kryterium tematyczne, a w przypadku projektu Wirtualne Muzea Małopolski typowane były obiekty najcenniejsze o charakterze przestrzennym. W nowej Strategii Muzeum na lata 2014-2020 przyjęto, że fotografowaniem objęte zostaną w pierwszej kolejności obiekty nieposiadające dokumentacji wizualnej w formie cyfrowej. Następnie obiekty posiadające cyfrową dokumentację, ale nie spełniającą dzisiejszych standardów.

(dowód: akta kontroli str. 19-25)

Odpowiadając na pytanie czy i kiedy MNK oszacowało liczbę dóbr kultury, które powinny zostać bezwzględnie objęte digitalizacją i udostępnione, Pełnomocnik Dyrektora MNK ds. Digitalizacji⁷, stwierdził: *W Muzeum funkcjonuje elektroniczny system ewidencjonowania zbiorów (MONA NG – przyp. kontrolera). Pozwala on na wygenerowanie rejestru obiektów posiadających dokumentację wizualną, ergo w łatwy sposób można wyselekcjonować obiekt jej nie posiadające. Nadto w kolejnych sprawozdaniach Działy Zbiorów (opiekunowie merytoryczni obiektów) podają liczbę zbiorów nie posiadających dokumentacji wizualnej. Sprawozdania wykonywane są 3 razy w roku, a więc liczba obiektów przeznaczonych do digitalizacji jest na bieżąco uaktualniana (...) lub weryfikowana. Docelowo, zgodnie z wymogami cytowanego Rozporządzenia Muzeum (w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach – przyp. kontrolera) zobowiązane jest do uzyskania dokumentacji wizualnej wszystkich posiadanych zbiorów, także do sukcesywnej wymiany dokumentacji analogowej i cyfrowej (nie spełniającej przyjętych standardów) na zgodną z wymogami Katalogu Dobrych Praktyk opracowanego w 2012 przez NIMOZ.*

⁵ Zbiory Muzeum nie posiadające dokumentacji wizualnej. Założono, iż proces digitalizacji obejmie docelowo całość zbiorów Muzeum.

⁶ Na 30 września 2014 r. MNK dysponowało 88 220 obiektów muzealnych oraz 10 037 jednostek ewidencyjnych zbiorów bibliotecznymi, które posiadały dokumentację wizualną.

⁷ Powołany decyzją nr 142 z 27 sierpnia 2014 r.

Zatem do objęcia digitalizacją, zgodnie z rejestrem systemu elektronicznego i w zgodzie z przyjętymi w Strategii założeniami digitalizacji 20 000 obiektów rocznie (przy założeniu 3000 nowych nabytków w skali roku) proces digitalizacyjny obejmie całość zbiorów muzealnych w roku 2040.

(dowód: akta kontroli str. 63, 69-76, 83-85)

W sprawie inwentaryzacji obiektów poddawanych digitalizacji w MNK, ich rejestrów oraz kolejności fotografowania, Pełnomocnik Dyrektora MNK ds. Digitalizacji wyjaśnił: *Nie wykonano odrębnej inwentaryzacji wytypowanego do digitalizacji zbioru, poza inwentaryzacją i ewidencjonowaniem wynikającym z przepisów ogólnych ustawy i aktów wykonawczych. Przyjęto jedynie, że opiekunowie zbiorów w pierwszej kolejności do Pracowni Digitalizacyjnej przekazują obiekty nie posiadające dokumentacji wizualnej – ani fotografii cyfrowej, ani analogowej. Zalecenia takie zostały przekazane opiekunom zbiorów mailowo, figurują ponadto w Celu strategicznym II Strategii na lata 2014-2020. Kolejne realizowane przez Muzeum projekty digitalizacyjne obejmowały kolejno:*

- zbiory uznane za najcenniejsze,
- zbiory wielkoformatowe, trudne do sfotografowania,
- zbiory narażone na pogorszenie konserwatorskiego stanu zachowania i wymagające przez to zabezpieczenia poprzez odwzorowanie w wysokiej rozdzielczości.

Zespoły te zostały już zatem zdigitalizowane, opracowane popularno – naukowo i udostępnione w Internecie. W Strategii na lata 2014-2020 przyjęto, że kolejne prace digitalizacyjne powinny objąć obiekty nie posiadające żadnych odwzorowań.

(dowód: akta kontroli str. 63, 69-76)

Kierunki digitalizacji prowadzonej przez MNK w latach 2011-2014 wyznaczał m.in. dokument pn. *Plan działalności digitalizacyjnej Instytucji w ramach Programu Kultura+ 2011-2015 i inne inicjatywy digitalizacyjne podejmowane w tych latach*, stanowiący załącznik do wniosku aplikacyjnego w projekcie *Budowa infrastruktury digitalizacyjnej w sieci*⁸. Omawiany plan działalności digitalizacyjnej zawierał m.in. przedstawienie koncepcji budowania infrastruktury technicznej i sprzętowej służącej digitalizacji dóbr kultury oraz omówienie priorytetów Muzeum w zakresie rodzaju zbiorów przeznaczanych do digitalizacji w pierwszej kolejności. W latach 2011-2014 digitalizacja odbywała się na podstawie ramowego harmonogramu przyjętego decyzją nr 167 Dyrektora MNK z 17 listopada 2011 r. w sprawie zasad wykonywania fotografii cyfrowych. Wyznaczono dni fotografowania obiektów w poszczególnych oddziałach Muzeum. Na przykład zbiory znajdujące się w Sukiennicach miały być fotografowane w pierwszy poniedziałek miesiąca, natomiast zbiory w Kamienicy Szolańskich w czwartą wtorek miesiąca.

W ramach założeń ww. planu działalności digitalizacyjnej, przy uwzględnieniu bieżących potrzeb MNK w zakresie pozyskiwania wizerunków posiadanych dóbr kultury (tzw. zlecenia bieżące przekazywane do pracowni fotograficznej), w Muzeum sporządzano różnego rodzaju ramowe harmonogramy projektowych prac digitalizacyjnych. Były to m.in.:

- szacunkowy harmonogram prac digitalizacyjnych realizowanych w okresie od 1 lipca 2014 do 31 grudnia 2015 r. przy okazji projektu inwestycyjnego pn. *Pawilon Józefa Czapskiego*,
- roboczy harmonogram prac digitalizacyjnych prowadzonych w ramach zakończonego w 2014 r. (prowadzonego od 2011 r.) projektu *Cyfrowe Dziedzictwo Kulturowe*⁹.

(dowód: akta kontroli str. 214, 243-253)

W ramach projektu pn. *Krajobraz Małopolski na szklanych obiektach* sporządzono harmonogram zakładający m.in., iż w okresie od stycznia do lipca 2014 r. zdigitalizowane zostaną wytypowane szklane negatywy w liczbie 2 tys. spośród zbiorów MNK oraz trzech instytucji partnerskich.

(dowód: akta kontroli str. 169-213)

⁸ Ww. wniosek został sporządzony w 2011 r.

⁹ Dalej: CDK. Projekt pn. *Cyfrowe Dziedzictwo Kulturowe - stworzenie platformy digitalizacji zbiorów muzealnych w regionie Małopolski* był realizowany od 1 kwietnia 2011 r. do 31 marca 2014 r., a jego całkowita wartość wyniosła 3,4 mln zł.

W latach 2011-2014 zdigitalizowano 78 153 muzealia oraz wykonano 10 000 skanów jednostek ewidencyjnych bibliotecznych. W latach wcześniejszych zdigitalizowano 10 063 obiekty¹⁰.

(dowód: akta kontroli str. 19-25)

Szczegółowe koszty digitalizacji były szacowane przy opracowywaniu wniosków o dofinansowanie poszczególnych projektów. Dotychczas poniesiono koszty obejmujące remonty pomieszczeń, zakup i instalację infrastruktury informatycznej (w tym przestrzeni do przechowywania plików), sprzętu fotograficznego oraz koszty osobowe. W ocenie Dyrektora MNK na chwilę obecną instytucja posiada odpowiedni sprzęt i wykwalifikowanych pracowników do prowadzenia dalszego procesu digitalizacji. Według szacunków Muzeum łączne koszty digitalizacji całości zbiorów do czasu jej zakończenia w 2040 r. wyniosą ok. 38 mln zł. Przy szacowaniu terminu zakończenia digitalizacji oraz jej pełnych kosztów, wzięto po uwagę dotychczasowe koszty procesu (w tym dotychczas poniesione nakłady inwestycyjne) oraz bazowano m.in. na następujących założeniach:

- zachowane zostanie dotychczasowe tempo pracy oraz poziom zatrudnienia (w procesie bierze udział 9 osób w pełnym wymiarze czasu pracy oraz 57 osób w wymiarze wynoszącym średnio 1/5 etatu),
- czas całkowitej amortyzacji sprzętu wyniesie średnio 5 lat,
- przyrost pozyskanych pozycji inwentarzowych wyniesie 3.000 rocznie,
- nie uwzględniono wzrostu poziomu inflacji, wynagrodzeń i kosztów wynagrodzeń i doskonalenia zawodowego pracowników zaangażowanych w proces digitalizacji,
- nie uwzględniono kosztów ogólnych.

(dowód: akta kontroli str. 19-25)

W sprawie posiadania procedur obejmujących selekcję materiału do digitalizacji, jego przygotowanie oraz konwersję cyfrową pierwotną, Pełnomocnik Dyrektora MNK ds. Digitalizacji wyjaśnił: *Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 30 sierpnia 2004 r. w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach obliguje muzea do ewidencjonowania muzealiów w określony sposób. §7.1 cytowanego Rozporządzenia zobowiązuje muzea do wykonania dokumentacji wizualnej obiektu (...). Digitalizacja nie jest więc nową formą działalności muzeum i nie posiada odrębnych regulacji czy procedur. Jest środkiem do realizacji Misji statutowej działalności jako ewidencjonowanie i udostępnianie (zdjęcia uzyskane w wyniku procesów digitalizacyjnych służą do udostępniania w internetowym katalogu zbiorów, katalogach drukowanych, publikacjach okazjonalnych, drukach promocyjnych, na portalach tematycznych i społecznościowych). Ścisłej – jest nowoczesnym narzędziem do realizacji ustawowo sprecyzowanych celów. Nadto, o potrzebie zakresie i trybie pozyskiwania cyfrowej dokumentacji obiektów muzealnych mówią dwie kolejne Strategie MNK.*

(dowód: akta kontroli str. 63, 69-76)

Decyzją nr 70 z 11 maja 2011 r. Wicedyrektor MNK ds. naukowych i zbiorów określił standardy digitalizacji obowiązujące w Muzeum. W ww. decyzji określono m.in. wymogi względem:

- zdjęć wykonywanych przez pracownię fotograficzną MNK w zakresie fotografowania cyfrowego zbiorów,
- zdjęć cyfrowych i skanów wykonywanych przez Pracownię Digitalizacyjną Biblioteki Książąt Czartoryskich.

Z analizy zapisów ww. wymogów wynikało m.in., iż były one zbieżne z zalecanymi parametrami technicznymi digitalizacji. W okresie objętym kontrolą w Pracowni Fotograficznej MNK funkcjonowały również wprowadzone przez kierownika tej komórki szczegółowe zalecenia dotyczące całego procesu digitalizacji obiektów (m.in. sposób kadrowania, tło, oświetlenie, opis plików, obróbka graficzna, katalogowanie).

(dowód: akta kontroli str. 77-79, 215-217)

---

¹⁰ W liczbie tej uwzględniono tylko te obiekty, których zdjęcia spełniają dzisiejsze kryteria dla odwzorowań muzealiów.

W latach 2011-2014 (okres trzech kwartałów) na nośniki cyfrowe przeniesiono łącznie 78 153 obiekty ze zbiorów muzealnych, w tym:

- w 2011 r. zdigitalizowano 13 653 obiekty,
- w 2012 r. 21 000 obiektów,
- w 2013 r. 25 000 obiektów,
- w okresie trzech pierwszych kwartałów 2014 r. 18 500 obiektów.

Łączne nakłady na digitalizację zbiorów w ww. okresie wyniosły 6 816 tys. zł, w tym 48% tej kwoty stanowiły środki pochodzące z Wieloletniego Programu Rozwoju Kultura+ (3 250 tys. zł). Pozostałe nakłady sfinansowano m.in. ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego¹¹ oraz Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego (projekt CDK)¹². Środki własne MNK wydatkowane w latach 2011-2014 (III kwartał) na digitalizację zbiorów oszacowano na poziomie 552 tys. zł¹³.

(dowód: akta kontroli str. 218)

Według szacunków dokonanych przez Muzeum całość zasobów dóbr kultury będących w jego posiadaniu zostanie przeniesiona na nośniki cyfrowe do 2040 r.

(dowód: akta kontroli str. 23)

W latach 2011-2014 Muzeum Narodowe w Krakowie zrealizowało trzy projekty w ramach WPR Kultura+/Priorytet Digitalizacja o łącznej wartości 3 250 tys. zł¹⁴:

1. „Budowa infrastruktury digitalizacyjnej dla kultury w sieci” – zadanie zrealizowane zostało w okresie od 1 września 2011 r. do 31 lipca 2012 r.¹⁵ W ramach zadania zmodernizowano wyposażenie pracowni digitalizacyjnej poprzez zakup sprzętu fotograficznego (aparat + komplet obiektywów) i oświetleniowego, a także rozbudowano i unowocześniono infrastrukturę informatyczną m.in. poprzez zakup urządzeń do masowego przechowywania i udostępniania danych, zakup licencji do ewidencji elektronicznej i katalogowania zbiorów muzealnych oraz zarządzania procesami muzealnymi, a także zakup sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem.
2. „Centrum digitalizacji zbiorów bibliotecznych MNK”- zadanie zostało zrealizowane w okresie od 3 września do 30 listopada 2013 r.¹⁶ W ramach zadania utworzono centrum digitalizacyjne muzealnego zasobu bibliotecznego poprzez zakup sprzętu fotograficznego, wdrożono zintegrowany system biblioteczny do zarządzania księgozbiorem i zasobami cyfrowymi, stworzono repozytorium cyfrowe w postaci infrastruktury do masowego przechowywania danych cyfrowych, zakupiono sprzęt komputerowy wraz z profesjonalnym oprogramowaniem.
3. „Krajobraz Małopolski na szklanych obiektywach” – zadanie zostało zrealizowane w okresie od 1 września 2013 r. do 31 sierpnia 2014 r.¹⁷ Działania projektowe zakończyły się zgodnie z przyjętym harmonogramem rzeczowo-finansowym i osiągnięto zakładany cel w postaci digitalizacji unikatowej kolekcji szklanych negatywów. W wyniku realizacji projektu osiągnięto założone efekty rzeczowe, w tym zakup zestawu fotograficznego oraz zrealizowano konserwację i digitalizację 2076 szklanych negatywów wytypowanych do projektu przez MNK i instytucje partnerskie. Digitalizacji dokonano metodą fotograficzną przy użyciu specjalistycznego sprzętu opartego o średnioformatowe przystawki cyfrowe (80 megapikseli) oraz osprzęt (kolumna reprodukcyjna, system ramek i uchwytów, oświetlenie, stacja komputerowa do obsługi stanowiska reprodukcyjnego, stół, statywy, blaty). Metoda digitalizacji i parametry sprzętowe zostały dobrane pod kątem specyfiki obiektów poddanych temu procesowi oraz liczebności obiektów, z uwzględnieniem szczegółowej analizy rozwiązań funkcjonujących na rynku i dobrych praktyk krajowych i zagranicznych instytucji kultury.

¹¹ 922 tys. zł (14% ogółu nakładów).

¹² 2 027 tys. zł (30% ogółu nakładów).

¹³ Kwota ta obejmowała finansowanie podatku VAT.

¹⁴ Łączna kwota dofinansowania ostatecznie rozliczona.

¹⁵ Na podstawie umowy nr 00068/11/NInA zawartej 18 października 2011 r.

¹⁶ Na podstawie umowy nr 00080/12/NInA zawartej 15 października 2012 r.

¹⁷ Na podstawie umowy nr 00247/13/NInA zawartej 4 października 2013 r.

Przeprowadzona analiza dokumentacji źródłowej wykazała m.in., iż ww. projekty (zadania) zostały zrealizowane zgodnie z zawartymi umowami i prawidłowo rozliczone.

(dowód: akta kontroli str. 94-217, 238-239)

W odpowiedzi na pytanie czy w ocenie MNK środki finansowe przewidziane w WPR Kultura+ na digitalizację dóbr kultury są wystarczające, Dyrektor Muzeum wyjaśnił: *Podjęmowane przez Muzeum działania w zakresie digitalizacji zbiorów i wykorzystania technologii informatycznych nawiązują do koncepcji połączenia dziedzictwa materialnego Muzeum z niematerialnym interaktywnym przekazem. Muzeum Narodowe w Krakowie było beneficjentem trzech kolejnych naborów ogłaszanych w ramach WPR „Kultura +” 2011-2015. Obecnie został ogłoszony czwarty i ostatni nabór do tego Programu¹⁸, a nowa edycja nie jest planowana. Projekty cyfryzacji zbiorów podejmowane przez Muzeum samodzielnie lub we współpracy, ze szczególnym uwzględnieniem ich komplementarności i wzajemnego uzupełniania, umożliwiły budowę specjalistycznego zaplecza digitalizacyjnego i proces digitalizacji spełniający wytyczne Ministerstwa określone m.in. „Katalogiem Dobrych Praktyk i Standardów Digitalizacji”. Wspierają one proces edukacji i tworzą nową jakość odbioru zabytków muzealnych, szczególnie atrakcyjną dla młodego odbiorcy. Projekty są odpowiedzią na obecnie powszechną informatyzację, która objęła również obszar kultury (e-kultura), a proponowane w nich narzędzia wynikają z analizy różnych rozwiązań funkcjonujących w środowiskach muzealnych. Środki pozyskane w ramach naborów dotyczą realizacji konkretnych założeń projektowych i nie obejmują kosztów eksploatacji i utrzymania pozyskanej infrastruktury, jak również wyspecjalizowanej kadry pracowniczej. Podjęmowanie kolejnych inicjatyw digitalizacyjnych jest zdeterminowane m.in. przez postęp techniczny i technologiczny, przyrost zbiorów (do liczby około 516.000 dołącza rocznie około 3 000 pozycji inwentarzowych) w kontekście rozbudowy systemów ich archiwizacji i zabezpieczenia, zużycie wykorzystywanej infrastruktury, specjalistyczne szkolenia. (...).*

(dowód: akta kontroli str. 19-25, 322-345)

W okresie objętym kontrolą nie został zniszczony żaden obiekt oraz nie wystąpiły przypadki kradzieży zbiorów. Zaginięcia lub zniszczenia obiektów mające miejsce w przeszłości (przed 2011 r.), w wyniku których skierowano w okresie objętym kontrolą stosowne pisma w sprawie wykreśleń, zostały uregulowane decyzjami Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

(dowód: akta kontroli str. 35, 82)

Na pytanie czy w latach 2011-2014 występowały czynniki zewnętrzne lub/i wewnętrzne opóźniające realizację procesu digitalizacji, Dyrektor Muzeum wyjaśnił: *Zasadniczo nie, jeśli nie liczyć ograniczeń wynikających z praw autorskich do poszczególnych obiektów czy kłopotów wynikających z zarządzania zmianami w instytucji.*

(dowód: akta kontroli str. 19-25)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia dotychczasowe efekty digitalizacji zbiorów MNK. Realizowane projekty digitalizacyjne, w tym trzy umowy zawarte w ramach WPR Kultura+, przyczyniły się zarówno do rozwoju potencjału sprzętowego i infrastrukturalnego MNK w tym zakresie, jak również umożliwiły digitalizację unikatowych dóbr kultury (m.in. ponad 2 tys. szklanych negatywów). Pozytywnie należy ocenić fakt, iż w badanym okresie nastąpił w stosunku do okresu przed 2011 r. wzrost ilości zdigitalizowanych dóbr kultury.

¹⁸ 15 stycznia 2015 r. MNK złożyło wniosek o dofinansowanie zadania pn. „Wszyscy Święci” w Muzeum Narodowym w Krakowie w ramach WPR Kultura+. Przedmiotem projektu jest digitalizacja kolekcji 2000 grafik z wizerunkami świętych postaci.

2. Tworzenie infrastruktury dla zasobów cyfrowych

Przystępując do realizacji trzech projektów digitalizacyjnych współfinansowanych ze środków WPR Kultura+ MNK dysponowało wiedzą (rozeznaniem) na temat potrzeb w zakresie budowy infrastruktury technicznej niezbędnej do zapewnienia digitalizacji dóbr kultury¹⁹.

(dowód: akta kontroli str. 101-115, 126-152, 169-212, 254-321)

W latach 2011-2014 (III kwartał) na digitalizację zbiorów MNK wydatkowano w ramach różnych projektów łącznie 6 816 tys. zł. Środki własne MNK stanowiły 8% ww. kwoty. W ramach wydatków na wszystkie projekty dotyczące digitalizacji 3 250 tys. zł rozliczono przy realizacji WPR Kultura+. Środki własne wydatkowane przy realizacji ww. programu wyniosły łącznie 49 tys. zł²⁰, co stanowiło 10% środków własnych wydatkowanych przy realizacji wszystkich projektów digitalizacyjnych MNK.

W ramach trzech umów objętych WPR Kultura+ na urządzenie pracowni digitalizacyjnej (zakupy sprzętu, oprogramowania, remonty pomieszczeń) wydatkowano łącznie 3 010 tys. zł (w tym środki własne), a na prowadzenie digitalizacji w ramach tych projektów 291 tys. zł. Na zakup sprzętu oraz oprogramowania wydatkowano łącznie 2 561 tys. zł, natomiast na modernizację pomieszczeń 397 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 30, 218-220)

Według stanu na 7 stycznia 2015 r. MNK dysponowało dwoma pracownikami służącymi digitalizacji dóbr kultury. Pracownia zlokalizowana w gmachu głównym MNK o powierzchni 86,06 m² składała się z dwóch części:

- pomieszczeń przeznaczonych głównie do realizacji zadań planowanych przy użyciu skanerów fotograficznych,
- pomieszczeń wykorzystywanych do wykonywania bieżących zleceń, zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych.

Ww. pracownia była wyposażona m.in. w dostęp do windy towarowej oraz szafę pancerną do przechowywania najbardziej kosztownych elementów wyposażenia. Stanowiska do fotografowania lub skanowania były wyposażone m.in. w generatory błysku oraz inny sprzęt niezbędny do prawidłowego wykonywania zadań z zakresu digitalizacji dóbr kultury (lampy, tła fotograficzne, itp.). W obydwu częściach pracowni znajdowały się również stanowiska do obróbki cyfrowej plików zdjęciowych, wyposażone m.in. w komputery marki Macintosh (jednostki stacjonarne oraz laptopy).

Druga pracownia digitalizacyjna MNK o powierzchni 29,30 m² znajdowała się w Gmachu Biblioteki Czartoryskich przy ulicy Św. Marka w Krakowie i była wyposażona m.in. w skaner kołkowy do digitalizacji książek i czasopism. W skład zestawu umożliwiającego skanowanie (fotografowanie) książek i czasopism wchodziły m.in.: dwie głowice skanujące z rozdzielczością 60 Mg pixeli każda, dwa komputery marki Macintosh, podajnik pneumatyczny do umieszczania skanowanych obiektów, lampy oświetleniowe. W trakcie oględzin nie stwierdzono, aby stan techniczny pomieszczeń pracowni digitalizacyjnych MNK oraz ich powierzchnie użytkowe uniemożliwiały lub utrudniały właściwą realizację zadań z zakresu digitalizacji dóbr kultury.

W gmachu głównym MNK znajdowało się pomieszczenie przeznaczone na serwerownię główną o powierzchni 27,30 m². W skład urządzeń znajdujących się w serwerowni głównej wchodził m.in. serwer pełniący funkcję magazynu zbiorów cyfrowych (dokumentacja fotograficzna dóbr kultury będących w dyspozycji MNK). Ww. sprzęt został zakupiony w ramach WPR Kultura+.

W budynku MNK przy Placu Sikorskiego 6 w Krakowie zainstalowany został serwer²¹ pełniący funkcję zapasowego magazynu zbiorów cyfrowych MNK.

¹⁹ Ustaleń dokonano m.in. na podstawie wniosków złożonych w ramach projektów digitalizacyjnych.

²⁰ 2% wydatków z tytułu realizacji WPR Kultura+.

²¹ Zakupu ww. serwera dokonano również przy udziale środków pochodzących z WPR Kultura+.

W trakcie przeprowadzonych oględzin nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie ogólnego stanu technicznego lokali wykorzystywanych przez MNK jako pomieszczenia dla urzędzeń magazynujących zbiory cyfrowe.

Nieruchomości wykorzystywane na działalność digitalizacyjną (w tym mieszczące magazyny zbiorów cyfrowych) stanowiły własność Muzeum (użytkowanie wieczyste gruntu oraz własność budynków).

(dowód: akta kontroli str. 28-29, 37-54, 57-62, 240, 242)

Według szacunków MNK w digitalizację były zaangażowane zarówno osoby zatrudnione w pracowni fotograficznej - 9 pracowników, jak i osoby pośrednio uczestniczące w tym procesie - 58 pracowników²². Biorąc pod uwagę stan zatrudnienia w Muzeum na dzień 30 września 2014 r., które wynosiło 584 osoby, w proces digitalizacyjny było zaangażowanych 11% ogółu pracowników będących w dyspozycji Dyrekcji MNK.

Wśród wymagań stawianych przez Muzeum osobom zatrudnianym w charakterze fotografa wymieniono m.in.: wykształcenie wyższe lub średnie kierunkowe (preferowane), roczne doświadczenie zawodowe, wiedzę na temat instytucji kultury i sztuki, wiedzę na temat fotografii kierunkowej, bardzo dobrą znajomość technologii oświetleniowych, kreatywność oraz bardzo dobrą znajomość obsługi komputera i programów graficznych.

(dowód: akta kontroli str. 31)

W zakresie sprawowania kontroli nad jakością budowanych cyfrowych baz zbiorów oraz ich katalogowaniem, ustalono m.in., że baza zdjęć cyfrowych budowana jest zgodnie z przyjętymi standardami digitalizacji²³. Określono w niej sposób nazewnictwa i katalogowania zdjęć cyfrowych zbiorów w rozróżnieniu na zbiory biblioteczne i inne obiekty muzealne. Podawany przez ww. decyzję wzór zapisu odwzorowań cyfrowych umożliwia systemowi MONA NG (w odniesieniu do obiektów muzealnych) oraz systemom bibliotecznym automatyczne przyporządkowanie pliku zdjęciowego do rekordu z opisem metadanych. W samym systemie widocznym dla użytkownika istotny jest sposób opisu całego rekordu – rekord odpowiada obiektowi. Celowi temu służy formatka systemu MONA, która oprócz narzuconych przepisami obowiązkowych parametrów, uwzględnia również poszerzony opis popularno-naukowy do udostępnianych obiektów.

(dowód: akta kontroli str. 77-79, 221-222)

Muzeum dysponowało odpowiednim zapleczem digitalizacyjnym do realizacji planowanych działań digitalizacyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 19-25, 37-54, 57-62, 221-223)

MNK przeprowadziło w badanym okresie łącznie 17 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego dotyczących zakupu sprzętu w ramach WPR Kultura+. W poszczególnych latach przeprowadzono:

- 2011: 5 przetargów nieograniczonych o łącznej wartości netto 1 033 tys. zł. Wartość brutto udzielonych zamówień wyniosła 1 270 tys. zł,
- 2012: 4 przetargi nieograniczone i 1 przetarg ograniczony o łącznej wartości netto 1 747 tys. zł. Wartość brutto udzielonych zamówień wyniosła 2 149 tys. zł²⁴,
- 2013: 5 przetargów nieograniczonych o łącznej wartości netto 913 tys. zł, w tym jeden unieważniony o wartości netto 260 tys. zł. Wartość brutto udzielonych zamówień wyniosła 776 tys. zł,
- 2014: 1 przetarg nieograniczony o wartości netto 22 tys. zł.

²² Pracownicy przygotowujący i udostępniający obiekty do fotografowania, pracownicy udostępniający obiekty pod względem konserwatorskim, pracownicy podpinający zdjęcia do systemu elektronicznego, osoby pracujące przy portalu CDK oraz pracownicy zajmujący się pozyskiwaniem funduszy.

²³ Decyzja nr 70/211 określająca standardy digitalizacji w MNK - przyp. kontrolera.

²⁴ W ramach przetargu ograniczonego dotyczącego remontu i przebudowy pomieszczeń z projektu Kultura+ sfinansowano według szacunków MNK 79 tys. zł, tym samym kwota 1 204 tys. zł dotyczyła finansowania z innych źródeł, zatem wartość brutto udzielonych zamówień ze środków WPR Kultura+ wyniosła 946 tys. zł.

Szczegółowemu badaniu poddano trzy postępowania o najwyższej wartości, tj. EP-271-40/11 na kwotę netto 242 tys. zł (zakupy sprzętu komputerowego), EP-271-42/11 na kwotę netto 336 tys. zł (dostawa urządzeń sieciowych), EP-271-46/12 na kwotę netto 452 tys. zł (dostawa macierzy dyskowych oraz komputerów). Badania kontrolne trzech ww. postępowań nie wykazały nieprawidłowości, w tym naruszenia zasady konkurencyjności. Nie stwierdzono również, aby zakupywano sprzęt o parametrach niezgodnych z Programem Wieloletnim Kultura+ oraz z obowiązującymi standardami w zakresie digitalizacji dóbr kultury.
(dowód: akta kontroli str. 5-18)

W latach 2011-2014 (III kwartały) MNK uzyskało ze sprzedaży mikrofilmów i odbitek fotograficznych oraz udostępniania do reprodukcji przychody w łącznej wartości 472 tys. zł, w tym:

- w 2011 r. 112 tys. zł, co stanowiło 0,28% ogółu przychodów²⁵,
- w 2012 r. 131 tys. zł, co stanowiło 0,32% ogółu przychodów,
- w 2013 r. 146 tys. zł, co stanowiło 0,37% ogółu przychodów,
- w 2014 r. (trzy kwartały) 83 tys. zł, co stanowiło 0,29% ogółu przychodów uzyskanych w tym okresie.

(dowód: akta kontroli str. 32, 93)

W okresie 2011-2014 (stan na koniec III kwartału) kwota przychodów pochodzących od sponsorów oraz z wymiany barterowej stanowiła średnio 2% ogółu przychodów ze sprzedaży wygenerowanych przez podstawową działalność Muzeum.

(dowód: akta kontroli str. 32, 93)

W latach 2011-2014 (III kwartał) udział przychodów własnych MNK²⁶ w ogólnej kwocie przychodów netto ze sprzedaży i zrównanych z nimi stanowił: w 2011 r. 13%, przychody własne stanowiły 13% ogółu przychodów,

- w 2012 r. 9%,
- w 2013 r. 10%,
- w 2014 r. (za okres trzech kwartałów) 15%.

W okresie objętym kontrolą wykonanie planów w zakresie przychodów własnych ukształtowało się na następujących poziomach: w 2011 r. 100%, w 2012 r. 101%, w 2013 r. 98%, natomiast po upływie 9 miesięcy 2014 r. roczny plan został wykonany w 85%.

(dowód: akta kontroli str. 224-230, 241)

Początek procesu cyfryzacji w MNK datowany jest około 2005 r., kiedy to na wyposażeniu pracowni pojawił się pierwszy cyfrowy aparat fotograficzny z matrycą rejestrującą obraz o rozdzielczości 6 megapikseli. W kolejnych latach następowało doposażanie pracowni, której obecnie podstawowym narzędziem digitalizacyjnym są aparaty średnioformatowe z przystawkami cyfrowymi. Rozwiązanie to zapewniło m.in. osiągnięcie wysokiej rozdzielczości reprodukcji przy zachowaniu bardzo wysokiej zgodności barwnej. W latach 2011-2013 w ramach WPR Kultura+ zakupiono m.in. urządzenie do skanowania obiektów bibliotecznych metodą fotograficzną i urządzenie do digitalizacji negatywów oraz obiektów płaskich.

Sprzęt fotograficzny i skanujący znajdujący się na wyposażeniu pracowni digitalizacyjnych MNK umożliwiał pozyskiwanie wizerunków różnego rodzaju obiektów, a jakość tych obrazów odpowiadała powszechnie obowiązującym zaleceniom digitalizacyjnym.

Formułując w okresie objętym kontrolą specyfikacje istotnych warunków zamówień, których przedmiotem były zakupy sprzętu do pracowni digitalizacyjnych, określono parametry sprzętu umożliwiające osiągnięcie wymagań technicznych zawartych w publikacji pt. *Standardy w procesie digitalizacji obiektów dziedzictwa kulturowego*²⁷.

(dowód: akta kontroli str. 55-56, 80-81)

²⁵ Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi.

²⁶ Przychody ze sprzedaży: biletów, usług, wydawnictw i towarów, materiałów oraz sponsoringu.

²⁷ Publikacja pod redakcją Grzegorza Płoszajskiego (Warszawa 2008 wydawca: Biblioteka Główna Politechniki Warszawskiej).

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania MNK związane z budową infrastruktury digitalizacyjnej. W okresie objętym kontrolą, wykorzystując zarówno środki funduszy europejskich, jak i dotacje z WPR Kultura+ stworzono nowoczesne pracownie digitalizacyjne oraz repozytorium cyfrowe. Dokonując zakupu sprzętu wykorzystywanego do digitalizacji przestrzegano zasad udzielania zamówień publicznych, a sprzęt będący w dyspozycji MNK zapewniał pozyskiwanie wizerunków dzieł sztuki w jakości odpowiadającej zaleceniom technicznym digitalizacji.

3. Upowszechnianie zdigitalizowanych zbiorów

Opis stanu faktycznego

Z analizy udostępnionych do kontroli dokumentów wynikało m.in., iż szeroko rozumiana digitalizacja umożliwiła Muzeum poszerzenie zasięgu działania oraz zwiększenie możliwości informowania o posiadanych zasobach.

W ramach upowszechniania efektów digitalizacji w okresie objętym kontrolą Muzeum prowadziło m.in. promocję 4 realizowanych projektów digitalizacyjnych, tj. trzech umów z WPR Kultura + oraz projektu CDK. Do przedstawiania informacji o realizowanych projektach i ich efektach wykorzystywano m.in. różne kanały komunikacji elektronicznej: stronę internetową MNK, portale Facebook i Twitter, własny kanał na YouTube. O projektach informowano również przy okazji imprez zewnętrznych, w których Muzeum brało udział (m.in. różne rodzaje targi i dni otwarte). W ramach promocji zadań z zakresu digitalizacji opracowano informacje dla mediów, odbiorców newslettera Muzeum oraz ulotki i materiały informacyjno - promocyjne. Organizowano także zwiedzanie pracowni digitalizacyjnej w Gmachu Głównym MNK.

Do podstawowych działań mających na celu upowszechnianie przez Muzeum efektów digitalizacji można zaliczyć m.in.:

- wykorzystywanie wysokiej jakości reprodukcji zbiorów w wydawnictwach MNK i korzystanie z możliwości promocji zbiorów poprzez inne publikacje,
- zwiększenie możliwości prezentacji i promocji zbiorów na stronie internetowej www.mnk.pl oraz portalu CDK, a także poprzez profile na portalach społecznościowych.

Promocja projektów digitalizacyjnych realizowanych w ramach WPR Kultura+ odbywała się bez dodatkowych nakładów na ten cel (w ramach prowadzonej działalności promocyjnej MNK), natomiast budżet promocji projektu CDK wynosił ok. 9 tys. zł. Do działań mających na celu upowszechnianie działań Muzeum, w tym efektów projektów z zakresu digitalizacji należy zaliczyć uruchomienie w grudniu 2014 r. nowego portalu MNK. Wartość projektu w latach 2013-2014 wyniosła 146 tys. zł i w całości została sfinansowana ze środków własnych Muzeum.

(dowód: akta kontroli str. 87-93)

Działania w zakresie udostępniania dziedzictwa cyfrowego w latach 2011-2014 (III kwartał) były realizowane przez MNK samodzielnie, przy wykorzystaniu usług firm zewnętrznych na łączną kwotę 255 tys. zł (kwota netto 8 umów). W 2013 r. zakupiono m.in. specjalistyczne tłumaczenia (6 umów), usługę polegającą na opracowaniu opisu przedmiotu zamówienia na realizację portalu internetowego projektu, usługę wykonania portalu internetowego do prezentacji zdigitalizowanych obiektów muzealnych.

(dowód: akta kontroli str. 19-25)

Odnosząc się do całokształtu procesu digitalizacji w MNK, Dyrektor stwierdziła m.in.: *Rozwój nowoczesnych technologii zmusił muzea na świecie do przewartościowania i zmiany tradycyjnych funkcji, powodując konieczność uwzględnienia w strukturze eksponowania tak zbiorów tradycyjnych, jak i wirtualnych. Zdeterminowało to zmiany m.in. w sposobie ewidencjonowania i opracowywania obiektów, w sposobach dokumentacji oraz w nowych formułach ich publicznego udostępniania. Pierwsze próby cyfryzacji Muzeum można datować na rok 1992, kiedy podjęto prace w zakresie budowy systemu informatycznego, które gromadziłyby dane o obiektach stanowił repozytorium wiedzy o nich. Jednocześnie trwały prace nad rozbudowanym (w miarę możliwości pełnym), hierarchicznym tezaurusie, którego hasła miały objąć wszelkie aspekty obiektu muzealnego. Utworzona wówczas baza danych, zawierała podstawowe dane o obiektach muzealnych i nie była wystarczającym narzędziem, do zarządzania wszystkimi procesami muzealnymi,*

które odbywają się z udziałem obiektów. Powstanie profesjonalnego zaleca digitalizacyjnego umożliwiły realizowane przy pomocy środków zewnętrznych projekty cyfryzacji. Podstawą realizacji tych projektów były (i są nadal) kierunki wskazane w przeprowadzonej na zlecenie Muzeum „Analizie informatyczno-technicznej” oraz w „Strategii działania Muzeum Narodowego w Krakowie na lata 2007-2013”. Jednym z podstawowych celów określonych w Strategii było wyznaczenie nowych standardów upowszechniania dialogu o kulturze i dziedzictwie narodowym.

(dowód: akta kontroli str. 19-25)

W sprawie monitorowania przez MNK skali zainteresowania zbiorami w wersji cyfrowej i wniosków wynikających z tego monitoringu, Dyrektor Muzeum wyjaśniła: Katalog zbiorów, do którego dostęp usytuowany jest na stronie internetowej Muzeum nie posiada odrębnego licznika odsłon. Monitorowane są wyłącznie odwiedzin na stronie głównej. Portal CDK (Cyfrowe Dziedzictwo Kulturowe – przyp. kontrolera) pod adresem: www.kultura.malopolska.pl posiada monitoring odwiedzin. Pozwala on na precyzyjne określenie m.in. liczby użytkowników, ich aktywność, geograficzne położenie, itp. W uzupełnieniu ww. wyjaśnień, Kierownik Sekcji Technologii Informatycznych, podał: Muzeum Narodowe w Krakowie monitoruje swoje portale aby poznać dokładne statystyki odwiedzin i skalę zainteresowania odbiorców udostępnionymi informacjami. W tym wypadku dotyczy to nowego portalu MNK, który został udostępniony publiczności w połowie grudnia 2014 r. oraz Portalu CDK. W obu przypadkach cel pomiaru jest inny. Do pozyskania statystyk służy profesjonalne narzędzie o nazwie Google Analytics. Statystyki dotyczące portalu WWW Muzeum, dostępnego pod adresem: mnk.pl, mają za zadanie pokazać, jakie jest zainteresowanie odbiorcy udostępnioną treścią, jakiej informacji poszukuje w pierwszej kolejności, czy informacja zostaje odnaleziona, czy układ nawigacji po stronie jest optymalny, jakie przesłanki decydują o atrakcyjności przekazu. Dość istotną informacją, jaką daje narzędzie Analytics jest struktura wiekowa odwiedzających. Google dość precyzyjnie potrafi określić wiek i zainteresowania internauty. Dzięki temu Zespół Promocji ma ułatwione zadanie z dotarciem do określonego adresata i dopasowaniem oferty do zainteresowań odbiorców. Jest to też metoda weryfikacji czy zmiana portalu po 8 latach istnienia w starej odsłonie wpłynęła na wzrost zainteresowania internautów, czy wysokiej jakości content zdjęciowy przyciąga odbiorców – jednym słowem, czy inwestycja w nowe rozwiązanie była opłacalna z punktu widzenia zarówno promocyjnego jak i finansowego. Statystyki portalu CDK, dostępnego pod adresem: www.kultura.malopolska.pl mają obrazować przede wszystkim zainteresowanie internautów katalogiem on-line zdigitalizowanych obiektów. Mają pokazać jak długo widzowie przebywają w portalu, czego szukają i ilu z nich powraca ponownie(...). Statystyki Google'a zostały uaktywnione na tym portalu w połowie sierpnia 2014 r. (...). Szacunkowy czas, po którym można wiarygodnie ocenić i prawidłowo zakwalifikować zachowania internautów to okres minimum jednego, pełnego roku. Nastąpi to, zatem, najwcześniej na początku września 2015 r.

Według stanu na 19 stycznia 2015 r. statystyki odwiedzin wyglądały następująco:

- nowy portal MNK od otwarcia 18 grudnia 2014 r. miał 302 000 odsłon przez 37 200 unikalnych użytkowników,
- portal CDK – od 11 sierpnia 2014 r. miał 52 000 odsłon przez 2 850 unikalnych użytkowników.

(dowód: akta kontroli str. 19-25, 86)

Działający od 2010 r. internetowy katalog zbiorów MNK znajdujący się pod adresem www.katalog.muzeum.pl. zawierał według stanu na 23 stycznia 2015 r. 102 872 eksponaty oraz 59 400 plików multimedialnych. Na dzień uruchomienia ww. strony zawierała ona 3 500 zdigitalizowanych obiektów, natomiast w dacie 30 września 2014 r. było ich 97 941. Z treści opisów na ww. stronie wynikało, iż docelowo w katalogu będą znajdować się informacje oraz dane multimedialne opisujące pełen zbiór muzealiów posiadanych lub zarządzanych przez MNK.

(dowód: akta kontroli str. 30, 214, 346)

Głównym celem projektu CDK, w ramach którego powstała strona www.kultura.malopolska.pl, było zwiększenie dostępu on-line do zbiorów muzealnych poprzez stworzenie wspólnej strony internetowej siedmiu ważnych instytucji kultury z regionu Małopolski. Zbudowanie trwałej sieci współpracy między nimi miało posłużyć ochronie i popularyzacji dóbr kultury przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii. Wspólna strona wszystkich uczestników projektu wykorzystuje jeden program bazodanowy służący opracowaniu małopolskich kolekcji i ujednolicone standardy opisów zabytków. Do digitalizacji został wykorzystany profesjonalny sprzęt, zakupiony w ramach projektu, który zapewnił wymaganą wysoką jakość obrazu cyfrowego, jego archiwizację i zabezpieczenie. W ramach projektu zdigitalizowano 54 000 obiektów muzealnych z siedmiu partnerskich instytucji. W momencie uruchomienia portalu w 2014 r. łączna liczba jednostkowych obiektów, o których upowszechniono zdigitalizowane informacje wyniosła 42 925, w tym 30 000 obiektów będących własnością MNK. Według stanu na 23 stycznia 2015 r. na portalu zaewidencjonowano łącznie 125 488 zabytków oraz 62 701 ich wizerunków (zdjęć), w tym 101 275 zabytków oraz 42 636 ich wizerunków (zdjęć) ze zbiorów MNK.

(dowód: akta kontroli str. 30, 214, 346)

Na stronie głównej MNK²⁸ znajdowały się informacje dotyczące działalności Muzeum, w tym realizowanych projektów i działań w zakresie digitalizacji. Z informacji tych wynikało m.in., że od 2008 r. we współpracy z Małopolską Biblioteką Cyfrową prezentowane są w sieci najcenniejsze i najbardziej poszukiwane dzieła ze zbiorów Biblioteki MNK. Zdigitalizowane zbiory można było przeglądać i przeszukiwać korzystając z kolekcji cyfrowej Biblioteki MNK w Małopolskiej Bibliotece Cyfrowej. Na stronie głównej MNK znajdowało się ponadto odniesienie do portalu CDK oraz wybrane wizerunki obiektów muzealnych prezentowane w ramach fotogalerii.

(dowód: akta kontroli str. 214)

W sprawie czynników ograniczających realizację zadań związanych z udostępnieniem zbiorów cyfrowych, Dyrektor Muzeum złożyła wyjaśnienia o treści: *Są to czynniki wynikające z ustawy o prawie autorskim oraz skromne finanse.*

(dowód: akta kontroli str. 19-25)

W ramach projektów digitalizacyjnych realizowanych w latach 2011-2014 ze środków WPR Kultura+ stworzono repozytorium cyfrowe w postaci infrastruktury do masowego przechowywania danych cyfrowych. Zakupiono i zainstalowano m.in. dwa serwery pamięci masowej, w tym serwer pamięci masowej do archiwizacji danych w odrębnej lokalizacji.

W latach 2011-2014 (III kwartał) łączne koszty zabezpieczenia danych cyfrowych w MNK wyniosły 2 494 tys. zł²⁹, w tym: koszty pośrednie 83 tys. zł, koszty pracy 448 tys. zł oraz wartość nakładów inwestycyjnych na zabezpieczenie danych 1 963 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 57-62, 65, 224-230)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zakresie upowszechniania efektów digitalizacji dóbr kultury. W okresie objętym kontrolą przeprowadzono m.in. kampanie promocyjne czterech projektów z zakresu digitalizacji. Wizerunki dóbr kultury powstałe w wyniku digitalizacji zostały udostępnione szerokiej publiczności zarówno poprzez internetowy katalog zbiorów MNK, jak i portal CDK. Od grudnia 2014 r. Muzeum posiada nową stronę internetową, która wykorzystuje również powstałe w wyniku digitalizacji wizerunki dóbr kultury. Źródłem wizerunków udostępnianych dla szerokiego odbiorcy są po odpowiednim przetworzeniu pliki przechowywane w repozytorium cyfrowym MNK. Zbiorom tym zapewniono bezpieczeństwo poprzez zapasowego magazynu danych cyfrowych.

²⁸ Nowa strona Muzeum o adresie domeny www.mnk.pl została uruchomiona 18 grudnia 2014 r.

²⁹ Według wyliczeń przedstawionych przez MNK.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁰, nie formułuje wniosków pokontrolnych.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

Kraków, dnia   lutego 2015 r.

Kontroler
Marcin Stolarczyk
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

---

³⁰ Dz. U. z 2012 r., poz.82